

SAARIOINEN 2009

” Saarioisten päämääränä on tarjota hyvänmakuisia, kysyntää vastaavia sekä helposti käytettäviä ja turvallisia elintarvikkeita.

SAARIOINEN OY

Vuosikertomus 1.1.2009–31.12.2009

TOIMINTA-AJATUS

Puhtaasta luonnosta...

- Varmistamme raaka-aineiden alkuperän
- Huolehdimme tuotantohygieniasta
- Minimoimme toiminnan ympäristöpäästöt
- Kehitämme pakkauksia
- Teemme yhteistyötä kuljetuksissa

...hyvää valmista ruokaa.

- Hyvänmakuista
- Turvallista
- Helppokäyttöistä
- Ravitsemuksellisesti monipuolista
- Erilaisiin tarpeisiin

SISÄLLYSLUETTELO

Toiminta-ajatus	2
Toimitusjohtajan katsaus	5
Konsernin avainluvut graafisesti	6
Vuosi 2009 lyhyesti	7
Saarioinen-konserni	8
Liiketoiminta	11
Markkinakatsaus	15
Henkilöstö	19
Ympäristö	23
Toimintakertomus 1.1.2009–31.12.2009	25
Konsernituloslaskelma	26
Konsernitase	27
Konsernirahoituslaskelma	28
Emoyhtiön tuloslaskelma	29
Emoyhtiön tase	30
Emoyhtiön rahoituslaskelma	31
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	32
Tuloslaskelman liitetiedot	33
Taseen liitetiedot	35
Muut liitetiedot	39
Voitonjakoehdotus	40
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	40
Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä	40
Tilintarkastuskertomus	41
Yhteystiedot	42

A man with short brown hair and glasses, wearing a dark suit, white shirt, and red patterned tie, is sitting on a light-colored wooden stool. He is looking directly at the camera with a neutral expression. The background consists of a dark wood panel on the left and a blue and white striped curtain on the right.

” Saarioisten markkina-asema ja taloudellinen tilanne ovat vakaalla pohjalla. Meillä on hyvät ja luottamukselliset asiakassuhteet sekä osaava ja sitoutunut henkilöstö.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2009 oli koko maailmaa ajatellen hyvin vaikea vuosi, kuten olemme kuulleet ja nähneet moneen kertaan. Maailmantalous jatkoi edellisenä vuonna alkanutta alamäkeään. Lähes kaikkien teollisuusalojen tilauskäyrät kääntyivät jyrkkään alamäkeen ja työttömyys- ja lomautuslukemat nousivat samaa tahtia ylös. Pörssikurssit sahasivat, mutta nekin enimmäkseen alenevaan suuntaan. Kaikki tämä aiheutti sen, että kuluttajat tulivat ostokäyttäytymisessään varovaisiksi ja kulutus kääntyi edullisempiin tuotteisiin yllättävänkin nopeasti.

Suomessa taantuma on ollut syvempi kuin mitkään ennusteet uskoivat sen vielä vuonna 2008 olevan. Bruttokansantuotteen voimakas lasku on heijastunut lähes kaikille toimialoille. Kaupan kokonaismyyntiin tilanne ei tosin vielä vaikuttanut, sillä päivittäistavarakaupan myynti koheni viime vuonna vielä yli kolme prosenttia. Taantuma ja työttömyyden kasvu heijastuivat myös elintarviketeollisuuteen, ja kulutuksen kasvu kohdistui halvempiin ja vähemmän jalostettuihin tuotteisiin. Elintarvikkeiden arvonlisäveron alennuskaan loppuvuodesta ei tuonut muutosta kuluttajakäyttäytymiseen.

Saarioinen selvisi tässä haasteellisessa taloudellisessa tilanteessa kohtuullisen hyvin. Liikevaihtomme säilyi edellisen vuoden tasolla ollen noin 340 miljoonaa euroa. Viennin osuus liikevaihdosta laski kaikkien vientimaiden osalta. Kotimaan myynnin kehityksessä oli tuoteryhmäkohtaisesti katsoen aika suuria eroja. Toimintaa kaikkineen pystyttiin tehostamaan ja mukauttamaan vallitsevaan markkinatilanteeseen nähden aika hyvin ja siten pystyimme pitämään tulostason hyvällä tasolla. Tuloksemme oli noin 14,6 miljoonaa euroa.

Saarioinen on nyt taantumien aikana panostanut voimakkaasti tulevaisuuteen. Kahden viime vuoden investointimme ovat olleet kautta aikojen suurimmat, yhteensä noin 65 miljoonaa euroa. Tästä viime vuoden osuus oli noin 37 miljoonaa euroa. Nämä luvut pitävät sisällään Virossa Raplaan rakennetun uuden valmisruokatehtaan, suuret laajennus- ja saneerausprojektit Jyväskylässä ja Sahalahdella sekä uusia tuote- ja pakkauslinjoja. Tehdyt investoinnit tarkoittavat sitä, että nyt olemme saaneet tuotantokapasiteettimme kuntoon ja voimme täyttää asiakkaiden ja kuluttajien tulevat tarpeet mitä parhaimmin, tuotantotilat ja -välineistö eivät tuota estettä.

Olemme panostaneet Baltiaan voimakkaasti. Suuri haasteemme on voittaa kuluttajien luottamus, sillä valmisruoka on siellä edelleen varsin tuntematon käsite. Saarioisilla on erinomaiset olosuhteet tuottaa laadukasta, paikallisen maun mukaan tehtyä ruokaa, sillä lokakuussa toimintansa aloittanut uusi tehtaamme Mamma-merkkeineen edustaa parasta valmisruokaosaamista koko Baltian alueella. Toivomme, että taloudellinen taantuma taittuisi Virossa ja muualla Baltiassa ripeästi ja että ostot kohdistuisivat myös elintarvikkeissa uusiin valmisruokatuoteryhmiin.

Saarioinen teki vuoden aikana merkittäviä avauksia niin ympäristö- kuin energia-asioissakin. Yhtiö solmi esisopimuksen Kangasalan kunnan ja Gasum Oy:n kanssa vähäpäästöisen maakaasun siirtoyhteyden selvittämisestä Lempäälä-Kangasala-Sahalahti-välille. Siirtymällä Sahalahden tehtaallamme maakaasun käyttöön vähennämme hiilidioksidipäästöjä lähes 5 000 tonnia vuodessa. Myös jäteveden esikäsitteilyn suunnitelmat Sahalahden tehtaiden osalta saatiin valmiiksi. Molemmista hankkeista onkin tehty sitovat sopimukset kuluvan vuoden alkupuolella.

Alkanut vuosi on edelleen hyvinkin haasteellinen Suomen taloudelle ja elinkeinoelämälle. Pilkahduksia paremmasta on jo näkyvissä, ja toivottavasti jo loppuvuodesta talouden suunta Suomessa kääntyy parempaan. Saarioisilla on edessä haasteellinen vuosi. Tehdyt isot investoinnit on saatava mahdollisimman pikaisesti tehokkaaseen käyttöön ja tuottaviksi. Suuri haaste on myös suunnitteilla oleva organisaatiorakenteiden muutoshanke ja sen läpivieminen.

Saarioisten markkina-asema ja taloudellinen tilanne ovat vakaalla pohjalla, meillä on hyvät ja luottamukselliset asiakassuhteet sekä osaava ja sitoutunut henkilöstö. Uskon, että Saarioisilla on vahvat edellytykset selvitä alkaneen vuoden haasteista hyvin.

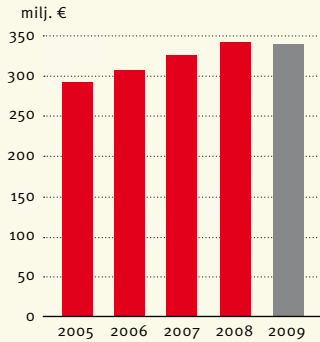
Haluan kiittää asiakkaitamme, yhteistyökumppaneitamme ja Saarioisten koko henkilöstöä hyvästä ja tuloksellisesta yhteistyöstä vuonna 2009.

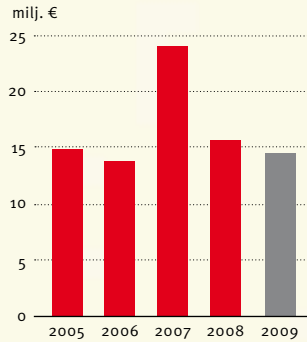
Ilkka Mäkelä

KONSERNIN AVAINLUVUT GRAAFISESTI

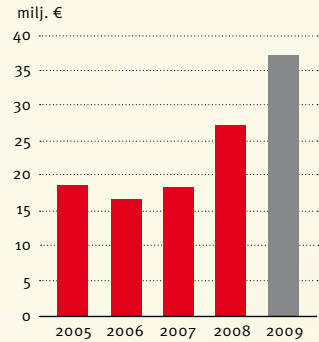
LIIKEVAIHTO

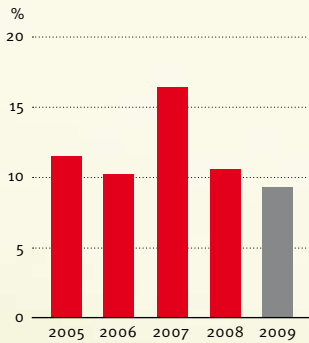
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ

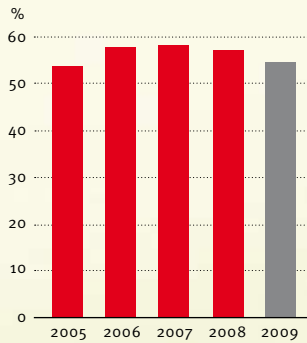
INVESTOINNIT

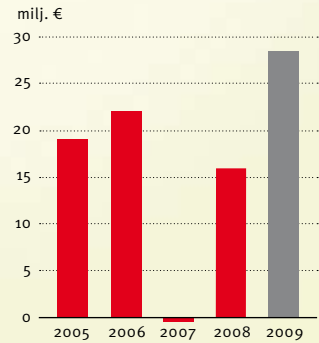
SIIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO

OMAVARAISUUSASTE

KOROLLISET NETTOVELAT

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVA

SIIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO Tulos ennen satunnaisia eriä + Korkokulut ja muut rahoituskulut
Taseen loppusumma – Korottomat velat

MAKSUVALMIUSSUHDE Vaihtuvat vastaavat – Vaihto-omaisuus
Lyhytaikainen vieras pääoma

OMAVARAISUUSASTE Oma pääoma + Vähemmistöosuus
Taseen loppusumma – Saadut ennakot

KOROLLISET NETTOVELAT Korollinen vieras pääoma – Korolliset saamiset

VUOSI 2009 LYHYESTI

SAARIOISTEN INVESTOINNIT olivat ennätysuuret, lähes 40 miljoonaa euroa.

VALMISRUOKATEHDAS VIRON RAPLASSA otettiin käyttöön loppuvuodesta. Tehdas tekee valmisruokaa ja välipalatuotteita Baltian markkinoille.

JYVÄSKYLÄN TEURASTAMO sai valmiiksi suuren laajennus- ja saneerausprojektin. Teurastuslinjat uusittiin ja samalla myös jäähdytystä ja jätteenkäsittelyä tehostettiin.

KANGASALAN SAHALAHDELLA valmistui Ruoka-Saarioinen Oy:n saneerausohjelman viimeinen vaihe, jossa uusittiin esikäsittely-, varasto- ja lähettämötilat.

KANGASALLA SOLMITTIIN vuosiin 2010–2011 tähtäävät esisopimukset maakaasun käytöstä ja jäteveden esipuhdistuksesta.

SAARIOISTEN TUOTEPAKKAUKSET uudistettiin kokonaan neljän eri makumaailman mukaisesti.

TILINPÄÄTÖKSEN AVAINLUVUT	2009	2008	2007	2006	2005
Liikevaihto (mEUR)	340,0	342,2	326,9	307,5	292,3
Liikevaihdon muutos	-0,6 %	4,7 %	6,3 %	5,2 %	5,4 %
Liikevoitto (mEUR)	15,4	16,2	24,8	14,1	15,7
% liikevaihdesta	4,5 %	4,7 %	7,6 %	4,6 %	5,4 %
Tulos ennen satunnaisia eriä (mEUR)	14,6	15,6	24,1	13,9	15,0
% liikevaihdesta	4,3 %	4,6 %	7,4 %	4,5 %	5,1 %
Nettoinvestoinnit (mEUR)	37,3	27,4	18,3	16,6	18,7
Sijoitetun pääoman tuotto	8,9 %	10,6 %	16,4 %	10,2 %	11,5 %
Maksuvalmiussuhde *	1,3	1,2	1,3	1,0	1,1
Omavaraisuusaste *	54,5 %	57,1 %	58,3 %	53,4 %	53,8 %
Korolliset nettovelat (mEUR) *	28,4	15,9	-0,3	22,2	19,0
% liikevaihdesta	8,4 %	4,6 %	-0,1 %	7,2 %	6,5 %
Henkilöstö keskimäärin *	2138	2253	2229	2240	2211

*) kauden lopussa

SAARIOINEN-KONSERNI

Perheyhtiö Saarioinen toimii Suomessa kuudella paikkakunnalla, ja lisäksi konserniin kuuluu valmisruokatehdas Viron Raplasa. Myynnistä, markkinoinnista ja hallinnosta vastaa Tampereella toimiva emoyhtiö, Saarioinen Oy. Konsernin liikevaihto tulee yli kuusikymmenprosenttisesti vähittäiskaupan myynnistä, noin kolmekymmentä prosenttia myynnistä muodostuu HoReCa-sektorin toiminnasta ja muu osa liikevaihdosta teollisuusmyynnistä ja viennistä.

Saarioinen valmistaa valmisruokaa, lihaa ja lihajalosteita sekä marja- ja hedelmäsäilykkeitä, mehuja ja salaatti- ja grillauskastikkeita.

Saarioinen-konsernin hallituksen puheenjohtaja on toimitusjohtaja **Juhani Avotie** Artekno Oy:stä. Hallituksen muita jäseniä ovat Saarioinen Oy:n ja konsernin toimitusjohtajana toimiva **Ilkka Mäkelä**, toimitusjohtaja **Kaisu Avotie** Saarioisten Taimistot Oy:stä, toimitusjohtaja **Kari Tupeli** Ruoka-Saarioinen Oy:stä ja talousjohtaja **Heikki Hytönen** Saarioinen Oy:stä.

” Saarioinen toimii Suomessa kuudella paikkakunnalla, lisäksi konserniin kuuluu valmisruokatehdas Virossa. Saarioinen-konsernin pääkonttori on Tampereella.

” Saarioisten investoinnit olivat vuonna 2009 yhtiön historian korkeimmat. Niiden myötä tuotantokapasiteettimme on kunnossa, ja voimme täyttää asiakkaiden ja kuluttajien tarpeet mitä parhaimmin.

LIIKETOIMINTA

Saarioinen teki vuonna 2009 verrattain hyvän tuloksen ja säilytti asemansa valmisruokatuotteiden johtavana valmistajana. Saarioinen-konsernin liikevaihto oli kokonaisuudessaan 340,0 miljoonaa euroa. Tulos ennen satunnaisia eriä oli 14,6 miljoonaa euroa.

Saarioisten investoinnit olivat vuonna 2009 yhtiön historian korkeimmat, lähes 40 miljoonaa euroa. Investoinneilla tähdättiin tulevaisuuteen rakentamalla uusi tehdas Viroon sekä laajentamalla ja saneeraamalla olemassa olevia yksiköitä.

Kehitysinvestointeja tulevaisuutta varten

Kangasalan Sahalahdella, Saarioisten suurimmassa yksikössä, tehtiin mittavia kehitysinvestointeja, joiden avulla tähdättiin toiminnan tehokkuuden parantamiseen, virtaviivaisuuden ja kapasiteetin lisäämiseen sekä henkilöturvallisuuden kehittämiseen niin ruokatehtaalla kuin broilerteurastamollakin. Turvallisuus kaikissa muodoissaan oli toimintavuonnakin aiempien vuosien tapaan tärkeä kehityskohde. Riskien hallintaa haluttiin edelleen parantaa, ja muun muassa ammoniakiturvallisuuden kiinnitettiin erityishuomiota.

Kuluneena vuonna kilpailu valmisruuasta lisääntyi merkittävästi erityisesti kaupan merkkien vahvan tuleminen myötä. Kuluttajien ostokäyttäytyminen muuttui verrattain paljon, ja kalliimpien tuotteiden menekki ei aivan vastannut odotuksia.

HK-Ruokatalon kanssa vuonna 2008 aloitettu broileriyhteistyö oli lyhytaikainen ja päättyi kuluvan vuoden tammikuussa. Sopimus koski broilerituotteiden liharaaka-aineiden ostamista, millä osapuolet pyrkivät varmistamaan riittävän kotimaisen raaka-ainesaannin omaan valmistustuotantonsa. Yhtiöiden välisen sopimuksen mukaan HK-Ruokatalo osti Ruoka-Saarioisilta luullisten koipireisi- ja rintaleiketuotteiden raaka-aineen ja grillibroilerit ja Ruoka-Saarioinen puolestaan HK-Ruokatalolta luuttoman broileriraaka-aineen.

Keväällä 2010 tulevat voimaan sekä broilerinlihan tuontidirektiivi että broilerin hyvinvointidirektiivi, joiden vaikutuksia myös Ruoka-Saarioinen Oy:n on seurattava.

Säilyketehtaalla vietettiin välivuotta

Saarioisten Säilyke Oy odotti vuodesta 2009 menestyksellistä, mutta myös Huittisissa koko vuoden tulos ei täysin täyttänyt odotuksia. Liikevaihto kasvoi, mutta ei niin paljon kuin kaavailtiin. Muutamia hyvin onnistuneita lanseerauksia mahtui kuitenkin vuoden varrelle, muun muassa kiisselisarjaa täydentänyt Luumu-vaniljakiisseli ja salaattikastikesarjaan tullut Caesar-kastike. Hillot olivat edelleen ilahduttavassa vauhdissa, markkinajohtajuus hillojen ja marmeladien osalta säilyi Saarioisilla.

Investointien osalta Saarioisten Säilykkeellä oli välivuosi. Tehdyt investoinnit olivat lähinnä tuottavuutta parantavia pienempiä kohteita ja korvausinvestointeja. Tuotannossa keskityttiin tuottavuuden kehittämiseen ja siinä myöskin onnistuttiin. Merkittävien muutosten oli pakastetuotteiden keräily ja lähetystoiminnan siirto Huittisista yhteistyökumppanille.

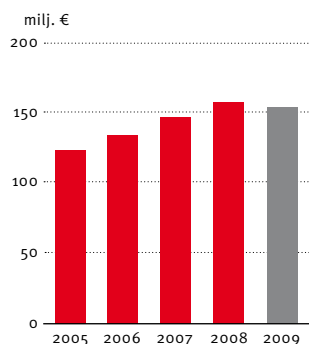
Työsuojeluasioissa edettiin hyvin muun muassa riskikartoituksen osalta. Työtaturmat vähenivät lähes 20 prosenttia vuodesta 2008.

Jatkossa Huittisissa keskitytään edelleen tuottavuuden kehittämiseen. Työturvallisuusasiat pidetään kuukausiteemoin edelleen tärkeässä roolissa. Investoinneissa keskitytään tuottavuuden lisäksi tuoteturvallisuuteen.

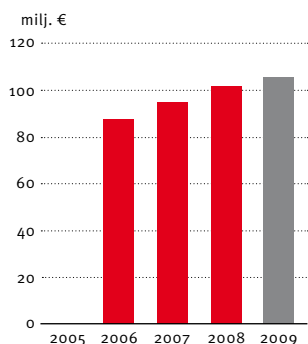
Teurastamon laajennus valmistui Jyväskylässä

Saarioisten Lihanjalostus Oy:ssä Jyväskylässä vuosi 2009 oli taloudellisen tuloksen osalta huono – myynti ei sujunut odotetusti ja varastossa olevat lihamäärät olivat suuret. Kasvua ei saavutettu ja muun muassa teurastuksen sivutuotteet eivät tuottaneet odotetusti. Erityisen hankalaa oli kalliiden ruhonosien eli fileiden ja paistien myynti – kuluttajien ostokäyttäytymisen muutos kohdistui pahimmin juuri tämän tyyppisiin tuotteisiin.

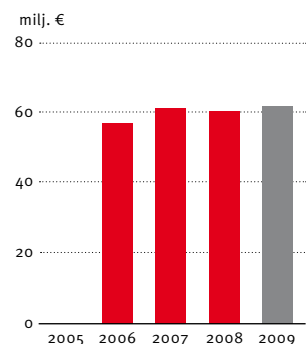
RUOKA-SAARIOINEN OY
LIIKEVAIHDON KEHITYS

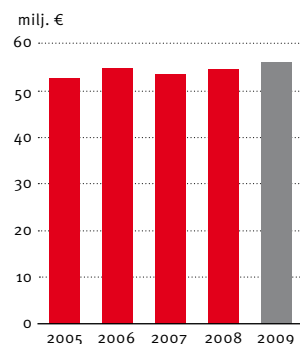
LIHA-SAARIOINEN OY
LIIKEVAIHDON KEHITYS

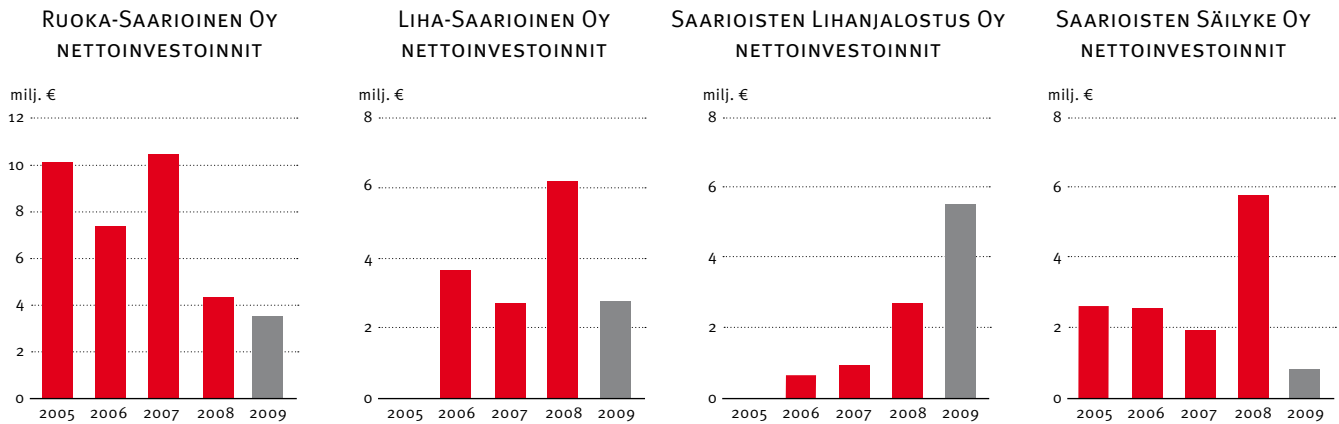

SAARIOISTEN LIHANJALOSTUS OY
LIIKEVAIHDON KEHITYS

SAARIOISTEN SÄILYKE OY
LIIKEVAIHDON KEHITYS

Painopisteenä kuluneena vuonna oli teurastamoon ja siihen liittyviin tiloihin kohdistuneen investoinnin loppuunsaattaminen ja käyttöönotto. Teurastamon laajennus ja saneeraus oli kaikkiaan noin 17 miljoonan euron arvoinen investointi, mutta nyt sekä sian että naudan teurastuslinjat ovat uusinta uutta, ja ne ovat jo osoittaneet tehokkuutensa. Teurastamon saneerauksen yhteydessä uusittiin myös jäähdytysjärjestelmiä ja jätteen käsittelyä. Lihamarkkinoiden vaikeuksista huolimatta Saarioinen halusi tällä investoinnilla panostaa erityisesti lihan alkutuotantoon ja vahvistaa samalla uskoa kotimaiseen lihaan.

Toiminnallisesti merkittävää oli siirtyminen porrastetusti uusiin teuraslinjoihin, mistä johtuen sikaa teurastettiin rahtiteurastuksena muualla noin kolmen kuukauden ajan.

Henkilöstön kanssa yhdessä toteutettu Tuottavuustalkoot-projekti päättyi keväällä. Erityisesti tiedonkulkuun panostettiin: esimerkiksi tuotanto-osastoilla käynnistettiin pienryhmätoiminta ja parannettiin osastopalaverikäytäntöjä.

Alan yleinen tilanne ei lupaa merkittävää kohennusta, mutta muun muassa investoinnin valmistumisen ja henkilöstön kanssa yhdessä ideoitujen kehitys- ja tehostamishankkeiden myötä Saarioisten Lihanjalostus Oy odottaa vuodesta 2010 tuloksellisesti parempaa vuotta kuin vuodesta 2009.

Katse tulevaan Valkeakoskella

Liha-Saarioinen Oy Valkeakoskella pystyi hiukan kasvattamaan liikevaihtoaan, vaikka muutamat keskeiset tuoteryhmät eivät onnistuneet täysin tavoitteiden saavuttamisessa. Myönteistä oli kokolihatuotteiden ja välipalojen, erityisesti Italianleivän, hyvä myynninkehitys. Osansa hyvästä kehityksestä tekivät alkuvuodesta 2009 voimaan tulleet hinnankorotukset, mutta ne olivat välttämättömiä kohonneiden kustannusten vuoksi.

Onnistuneita uutuusia tuli markkinoille vuoden aikana, ja tuotekehitys teki ja tekee edelleen korkeapaineella töitä tämän hyvän kehityksen ylläpitämiseksi.

Myös Liha-Saarioisilla työturvallisuus eteni hyvään suuntaan, merkittäviä parannuksia saatiin aikaan.

Tulevaisuus näyttää varsin vakaalta, yhtiön toiminta, henkilöstö ja vakavaraisuus ovat kunnossa.

Toiminnan tehostamiseksi ja tuotannon kehittämiseksi tarvitaan investointeja, niin vanhan kunnostusta kuin uusinvestointeja. Parin seuraavan vuoden ajan koko konsernin investoinnit kohdistuvat pääsääntöisesti Valkeakoskelle. Tuotantoa tehostetaan, ja panostetaan tuotekehitykseen ja yhä pidemmälle jalostettuihin tuotteisiin. Hintakilpailu jatkuu kireänä ja uusi broilerin markkinointistandardi heijastuu myös punaisen lihan kannattavuuteen. Koko alalla on painetta nostaa liha-alan imagoa ja kuluttajamielikuvaa, jotta kulutus saataisiin taas kasvuun ja kotimaisen lihantuotannon ja tuotteiden arvostus nousisi. Liha-ala myös kansainvälistyy edelleen, mikä on huomioitava myös Liha-Saarioisten toiminnassa.

Valkeakoskella sijaitsevan Saarioisten Keskuslähettäjä Oy:n kehitystyö keruussa jatkui koko vuoden. Suunnitellut mekaaniset muutokset saatiin toteutetuiksi ja kuljetinjärjestelmien ohjelma- ja muutokset valmistuivat.

Edellisenä vuonna laajemminkin käytetyn käsinkeraun väheneminen aiheutti lähes parinkymmenen hengen vähentymisen keskuslähettäjähenkilöstössä.

Virossa maan uudenaikaisin elintarviketehdas

Viron uusi, moderni ja toimiva valmisruokatehdas Raplassa otettiin käyttöön lokakuussa tiiviin, ja jopa etuajassa päättyneen rakennusjakson jälkeen. Vanha, pieneksi käynyt Tallinnassa sijainnut tehdas jäi tyhjilleen odottamaan uusia toimintoja. Tehtaan valmistuminen osui Viron taantumien pahimpaan aikaan, mutta siitä huolimatta Saarioinen tähyilee toiveikkaana naapurimaan kuluttajia. Tehdas on valmiina tuottamaan avajusten yhteydessä lanseeratulla Mamma-merkillä laadukkaita valmisruoka- ja välipalatuotteita lähimarkkinoille. Valmisruuan käsite on vielä outo tavalliselle virolaiselle, mutta tutkimukset antavat aiheen jatkaa tarmokkaasti tuotteiden markkinointia.

Oma haasteensa oli tehdaspaikkakunnan muuton myötä kokonaan uusiutuneen henkilöstön kouluttaminen, mutta kouluttaminen on tapahtunut vähitellen sekä Suomessa että Raplassa.

Vuoden loppuun mennessä saatiin alasajetuksi vanhan Tallinnan tehtaan toiminnot, ja tänä päivänä koko tuotanto on siirtynyt uudelle paikkakunnalle.

” Viron tehtaon avajaisten yhteydessä lanseerattiin Mamma-merkki, joka henkii lämminhenkisyyttä ja hyvää, kotoista makua.

” Saarioinen uudisti vuonna 2009 vähittäiskauppatuotteiden pakkauksensa neljän eri makumaailman mukaisesti. Uudistus helpottaa kuluttajan valintaa kaupassa.

MARKKINAKATSAUS

Saarioinen säilytti markkinajohtajan asemansa valmisruuissa vuonna 2009, vaikka päivittäistavaramarkkinat kasvoivatkin edellisiä vuosia hitaammin. Myös HoReCa-sektorin markkinaosuudet pysyivät edellisen vuoden tasolla.

Päivittäistavarakaupan kokonaismarkkinat kasvoivat vuositason arvostaan 3,4 prosenttia. Tuotteiden jalostusaste laski eli ihmiset ostivat enemmän raaka-aineita ja tekivät itse ruokaa alusta asti. Kaupassa käynti oli entistä suunnitelmallisempaa, käyntejä tehtiin hieman vähemmän ja kertaostos oli vähän suurempi.

Saarioinen uudisti vähittäiskauppatuotteidensa pakkaukset vuoden 2009 aikana. Lähes kaikki pakkaukset olivat uudistuneet vuoden loppuun mennessä. Pakkausten suunnittelun lähtökohdaksi oli neljä makumaailmaa, jotka helpottavat kuluttajaa valitsemaan eri tilanteisiin ja tunnelmiin parhaiten sopivat tuotteet. Makumaailmoja ovat Makuja maailmalta, Ravintolamaailma, Hyvää arkiruokaa ja Perinteistä suomalaista ruokaa. Uuden ilmeen suunnittelusta vastaa Remes & Packart Oy, yksi Suomen tunnetuimmista suunnittelutoimistoista.

Saarioinen edelleen markkinajohtaja valmisruuissa

Valmisruokamarkkinat kehittyivät suurin piirtein koko päivittäistavarakaupan vauhdissa. Halvimmat tuotteet kehittyivät voimakkaimmin ja esimerkiksi annosaterioiden menekki laski, minkä seurauksena Saarioisten kehitys jäi markkinoiden kehitystä pienemmäksi. Säilytimme kuitenkin yli 40 prosentin markkinaosuuden valmisruokien tuoteryhmässä. Valmisruokien suurin sesonki, jouluku, toi erittäin hyvää kasvua ja vahvistimme markkinajohtajan asemaamme entisestään. Joulusesongissa Saarioisten

markkinaosuus nousee yli 50 prosentin ja on joulun valmisruokien osalta noin 80 prosenttia.

Uutuustuotteet tuovat valtaosan valmisruokien kasvusta myös jatkossa. Välipalatuotteissa hyvin menestyneiden Italianleipien sarjaan tuli syksyllä uusi maku, Parmesan Broiler, jonka lanseeraus toi paljon uusia käyttäjiä koko tuotesarjalle.

Lihavalmisteiden kokonaismarkkinat kehittyivät lähes samaa tahtia kuin päivittäistavarakauppa, mutta erityisesti kasvoi halpojen lenkkimakkaroiden ja muiden halpojen tuotteiden myynti. Leivänpäällisissä Saarioinen menestyi hyvin ja saimme jonkin verran lisää markkinaosuutta erityisesti kokolihatuotteidemme hyvän myynnin ansiosta.

Lihamarkkinat kehittyivät kokonaismarkkinoita voimakkaammin, erityisesti edullisen jauhelihan kampanjointi vaikutti kasvuun. Voimakkainta oli broilerin myynti, jossa me menestymme erityisen hyvin ja nostimme markkinaosuuttamme.

Salaattikastikkeiden kokonaismyynti kehittyi koko markkinoiden voimakkaimmin. Saarioisten osuus kasvoi lähes markkinoiden vauhdissa, ja markkinajohtajan asema säilyi.

Marjajalosteissa erityisesti hillot kehittyivät yli päivittäistavaramarkkinoiden kasvuvauhdin ja meidän markkina-asemamme vahvistui selvästi Dronningholm-tuotteiden hyvän kehityksen myötä.

HoReCa vahva tiukassa tilanteessa

Ravintolamyynnin vuosi 2009 henki Suomessa pääosin niukuutta. Anniskeluravintoloiden myynnin arvo laski kolme prosenttia ja kysyntä heikkeni ruuan osalta selkeästi enemmän. Alkoholimyynti laski myös samaan aikaan. Catering-yritysten myynnin arvo laski 4,5 prosenttia ja volyymi peräti yhdeksän prosenttia. Myös henkilöstöravintolat menettivät reilusti myynnin arvossa, ainoastaan opiskelijaravintolat pystyivät kasvattamaan myyntiään. Pikaruokaravintolatkin lisäsivät myyntiään muutamalla prosentilla, mutta palvelujen kysyntä ei kasvanut, koska myyntihinnat nousivat. Kun samaan aikaan toimipaikkojen määrä lisääntyi, käyttöaste jäi viimevuotista heikommaksi.

HoReCa-markkinoilla lihan ja lihavalmisteiden arvo pienentyi jonkin verran. Ilahduttavana poikkeuksena olivat kypsät lihat. Saarioisten markkinaosuus lihassa ja lihavalmisteissa säilyi edellisen vuoden tasolla eli noin 30 prosentissa.

Valmisruokien myynnin arvo pieneni hivenen. Saarioisten markkinaosuus valmisruuissa kasvoi puoli prosenttia edellisestä vuodesta ja oli noin 46 prosenttia.

Uusia syömistilanteita

Välipalalokkero ja liikkeellä syöminen ovat voimakkaassa kasvussa. Välipaloja nautitaan etenkin kahviloissa, joissa myytävien välipala-annosten määrä on kasvanut kaikista keittiötyypeistä eniten eli noin kolme prosenttia. Kahviloissa myytiin noin 313 miljoonaa välipala-annosta ja henkilöstöravintoloissa noin 61 miljoonaa annosta.

Saarioinen vastasi tähän tarpeeseen tuomalla HoReCa-markkinoille Piadinin, parilalla lämmitettävän välipalaleivän. Rapean ja maukkaan leivän kolme erilaista täytettä ovat saaneet makuuvahteita italialaisesta keittiöstä. Tämä välipalasektorin edustaja on läheistä sukua vähittäiskaupan hyllyiltä löytyvälle Italianleivälle.

Näkymät HoReCa-markkinoilla vuonna 2010

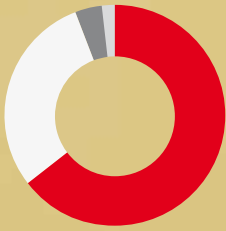
Vuosi 2010 merkinnee alalle yleisen talouskehityksen alittavaa kehitystä. Ravintolaruoka joutuu heinäkuuhun asti kilpailemaan kaupparuuan kanssa entistäkin heikommassa hintakilpailuasetelmassa. Arvion mukaan ravintoloiden ruokamyynnin volyymi laskee vuonna 2010 noin kolme prosenttia. Markkinan kehityksen on arvioitu olevan vuonna 2010 noin kaksi prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Saarioisten HoReCa-markkinoinnissa vuoden 2009 yhtenä painopisteenä oli prosessimaiseen toimintatapaan siirtyminen. Panostaminen tähän tulee jatkumaan vastaisuudessakin, ja siitä hyötyvät niin asiakkaat kuin oma henkilöstökin entistä selvempinä toimintoketjuina ja muun muassa lisääntyneenä toimintavarmuutena. Uutena alueena mukaan otettu kalaliiketoiminta haakee vielä uomaansa, mutta myös se oli selkeä panostusalue toimintavuonna.

”

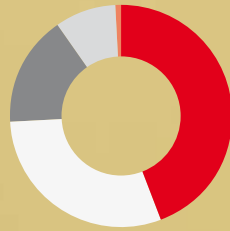
Saarioisten markkinaosuus valmisruuissa HoReCa-sektorilla oli yli 46 prosenttia.

MYYNIN JAKAUTUMINEN
SEKTOREITTAIN
2009

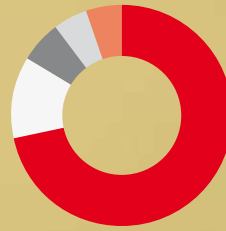
● VK-MYYNTI	65,3 %
● HORECA-MYYNTI	29,3 %
● MUU MYYNTI	3,6 %
● VIENTI JA ULKOMAAT	1,8 %

MYYNIN JAKAUTUMINEN
YHTIÖITTÄIN
2009

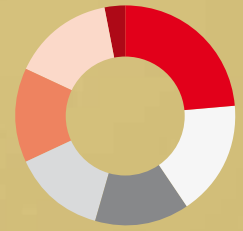
● RUOKA-SAARIOINEN OY	44,3 %
● LIHA-SAARIOINEN OY	30,1 %
● SAARIOISTEN SÄILYKE OY	16,1 %
● SAARIOISTEN LIHANJALOSTUS OY	8,8 %
● MUU MYYNTI	0,7 %

MYYNIN JAKAUTUMINEN
PÄÄTUOTERYHMIIN, VK
2009

● VALMISRUOKA	71 %
● LIHAVALMISTE	13 %
● PUNAINEN LIHA	6 %
● SÄILYKE	5 %
● SIIPIKARJA	5 %

MYYNIN JAKAUTUMINEN
PÄÄTUOTERYHMIIN, HORECA
2009

● PALALIHA	24 %
● VALMISRUOKA	17 %
● PAKASTEPUOLIVALMISTE	14 %
● SÄILYKE	14 %
● LIHAVALMISTE	14 %
● SIIPIKARJA	15 %
● MUUT	2 %

” Raplan valmisruokatehtaan koekäyttö alkoi syyskuussa, ja kaikki tuotanto oli siirtynyt sinne Tallinnasta joulukuun alkuun mennessä.

HENKILÖSTÖ

Työturvallisuuteen panostaminen ja laajat koulutusohjelmat sävyttivät Saarioisten henkilöstövuotta. Suuret investoinnit eri paikkakunnilla vaikuttivat omalta osaltaan tuotannossa, sillä valtavat rakennustyömaat tehdasalueilla toivat haasteita operatiiviseen toimintaan erilaisten tilapäisjärjestelyjen muodossa. Uusien toimintaympäristöjen odotus kuitenkin palkittiin toimivilla ja tehokkailla tiloilla.

Saarioisilla työskenteli vuonna 2009 keskimäärin 2 138 henkilöä, mikä on 115 henkilöä vähemmän kuin edellisellä vuonna. Henkilöstön vähenemisen syyt löytyvät määräaikaisten työsuhteiden vähentämisestä tai jatkamatta jättämisestä lähinnä tuotannon rationalisointi- tai tehostamissyistä.

Keskivertosaarioislainen on 41-vuotias nainen, joka on työskennellyt Saarioisissa noin 9,5 vuotta. Kaikista saarioislaisista noin 60 prosenttia on naisia, henkilöstöstä työntekijöitä on kaikkiaan noin 80 prosenttia.

Työturvallisuuskortti kaikille toimipaikoille

Saarioisilla päätettiin vuonna 2009, että muutaman vuoden sisällä kaikilla toimipaikoilla henkilöstöllä olisi työturvallisuuskortti. Toimintamallina on kouluttaa omat kouluttajat jokaiselle paikkakunnalle ja varmistaa tällä tavoin koulutuksen jatkuvuus myös uusien työntekijöiden osalta. Koulutuksen myötä henkilöstön tietoisuus työturvallisuustyöstä lisääntyy ja turvallisuus mielletään osana arkipäivää, ei ainoastaan työsuojeluorganisaation toimintana. Koulutuksen avulla selvitetään myös paikkakuntakoh-

taiset vaaranpaikat ja tehostetaan sekä perustellaan suojainten käyttöä. Tavoitteiksi otettiin luonnollisesti tapaturmien määrän lasku ja sitä kautta inhimillisen kärsimyksen vähentäminen sekä esimiesten tuen aktivoiminen. Tämä tarkoittaa myös sitä, että turvallisuustyö on jatkuvasti ajankohtainen aihe ja asiaa pidetään näkyvästi esillä.

Kaikilla toimipaikoilla työsuojelu- ja työturvallisuusasioissa ja tapaturmien vähentämisessä edistettiin hyvin jo vuonna 2009.

Ilmapiiriä tutkittiin jälleen

Joka toinen vuosi tehtävä ilmapiirikartoitus tehtiin keväällä 2009, ja sen pohjalta lähdettiin jälleen kehittämään toimintaa. Tärkeintä tutkimuksissa on hyödyntää niiden tuloksia. Tarmokas keskittyminen muun muassa työturvallisuusasioihin on peräisin kaksi vuotta sitten tehdyn edellisen kartoituksen tuloksista, ja myös tällä kerralla asioiden kehittämiseen paneudutaan hyvin toimipaikka- ja osastokohtaisesti. Nyt ovat keskiössä vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot.

Suuri panostus johtamiskoulutukseen

Saarioisilla oli vuosituhannen vaihteessa ensimmäinen oma eMBA-koulutus, jossa yli kaksikymmentä johdon ja keski johdon edustajaa opiskeli liikkeenjohtotaitoja. Uutta koulutusrupeamaa odotettiin lähes kymmenen vuotta, ja syksyllä 2009 saatiin käyntiin jälleen oma eMBA-koulutus, joka pitää kaksikymmentäneljä johtajaa ja päällikköä opintiellä vuoteen 2012 saakka.

– Oikeanlainen koulutus on aina kannattava investointi, eikä siitä saatavaa ammattitaitoa ja tietotaitoa voi mitata rahassa. Meille suoraan suunnitellun koulutuksen avulla voimme keskittyä juuri oman organisaatiomme asioihin, sillä kaikki eMBA-koulutuksessa tehtävät väli- ja lopputyöt ovat suoraan meille kohdistettuja, eivät yleisiä asioita. Tiedän omasta kokemuksestani, että niistä saattaa löytyä ratkaisuja vasta orastaviin ongelmiin, Saarioisten toimitusjohtaja **Ilkka Mäkelä** toteaa.

Virolaiset opissa Suomessa

Kesällä 2009 toteutettiin Suomessa jo aiemmin keväällä suunniteltu niin sanottu avainhenkilökoulutus Viron uudelle tehtaalle rekrytoituille henkilöille. Tavoitteena oli kouluttaa loppukesän aikana muutaman ryhmän verran henkilöitä, jotka voivat tarpeellista tietoutta elintarviketuotannosta ja uusien linjojen toiminnasta paikan päällä opetettavaksi. Raplan tehtaan koekäyttö aloitettiin syyskuussa, joten koulutus osui Suomen kesäloma-aikaan. Hyvällä suunnittelulla ja yhteistyöllä haasteellisesta ajankohdasta selvitettiin, ja ehdittiinpä pohjaksi koulutukselle opetella myös kulttuurisia eroja puolin toisin. Viron ja suomen kielen opinnot lahden molemmin puolin olivat myös käynnissä pitkin talvea – kommunikointi tärkeissä arjen yhteyksissä on hitusen helpottunut. Koulutusjaksot jatkuvat edelleen tarpeen vaatiessa, myös suomalaiset opastajat ovat olleet kiitettävän aktiivisesti mukana Raplan tehtaalla.

Prosessimaista toimintatapaa oppimassa

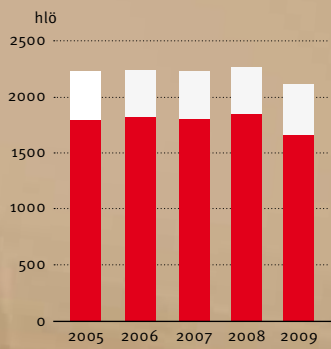
Saarioisilla alkoi jo vuonna 2007 sisäinen muutos, joka tähtää prosessimaiseen toimintatapaan ja siis lopputuloksena asiakkaiden entistä virtaviivaisempaan palveluun. Koko konsernin läpi käynyt suunnitteluprojekti saatiin loppuun vuoden päätyessä, ja vuoden 2010 alusta prosessimainen toimintatapa on käytössä. Prosessitiimeihin osallistuneet henkilöt on koulutettu aikaisemmin, mutta kuluneen vuoden aikana prosessitietoutta jaettiin mittavissa koulutuksissa myös muulle organisaatiolle.

Vuosi 2010

Vuosi 2010 tulee olemaan aktiivisen kouluttamisen aikaa, sillä edellä mainitut suuret panostukset, eMBA-koulutus ja työturvallisuuskorttikoulutukset, jatkuvat tiiviinä.

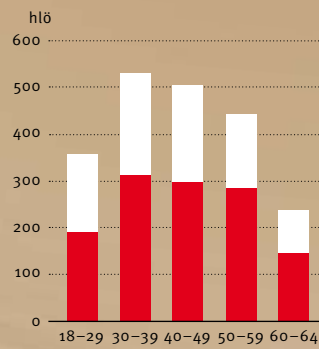

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ
KESKIMÄÄRIN 2005–2009

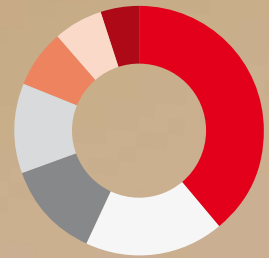
● TYÖNTEKIJÄT
● TOIMIHENKILÖT

HENKILÖSTÖN SUKUPUOLI-
JA IKÄRAKENNE 2009

● NAISIA 59,6 %
● MIEHIÄ 40,4 %

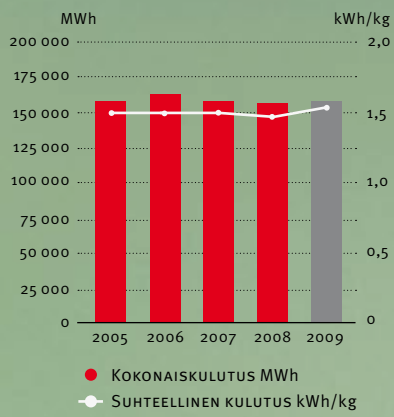
HENKILÖSTÖMÄÄRÄT
YHTIÖITTÄIN 2009

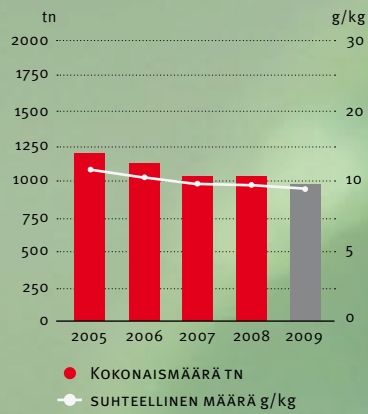
● RUOKA-SAARIOINEN OY	835
● LIHA-SAARIOINEN OY	380
● SAARIOISTEN LIHANJALOSTUS OY	272
● SAARIOISTEN SÄILYKE OY	246
● SAARIOINEN OY (TRE, VANTAA, ALUEMYynti)	165
● SAARIOISTEN KESKUSLÄHETTÄMÖ	138
● ULKOMAAT (VIRO, RUOTSI)	102

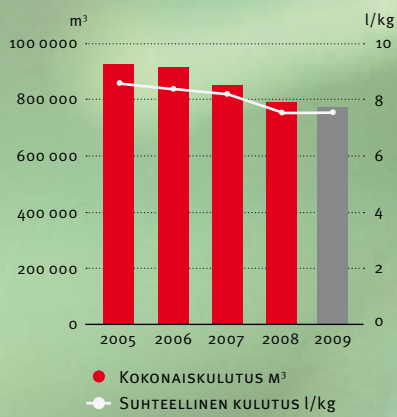
ENERGIANKULUTUS

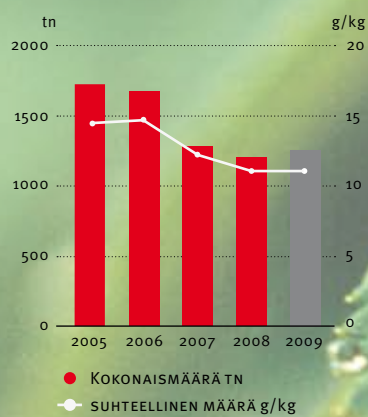
KAATOPAIKKAJÄTE

VEDENKULUTUS

JÄTEVEDEN KUORMITUS

YMPÄRISTÖ

Saarioinen kantaa vastuunsa ympäristöstä kehittämällä tuotantotoimintaansa jatkuvasti vähemmän ympäristöä kuormittavaksi. Olemme selvittäneet yhtiöittäin toimintaamme liittyvät merkittävät ympäristönäkökohdat, joita ovat energiankäyttö, jäteveden laatu, vedenkulutus ja kaatopaikalle toimitettava jätemäärä.

Energiatehokkuus

Saarioinen on mukana vapaaehtoisuuteen perustuvassa elinkeinon elämän energiatehokkuussopimusjärjestelmässä, jossa tavoitteena on tehostaa energiankäyttöä yhdeksän prosenttia vuoden 2005 tasosta vuoteen 2016 mennessä. Liittymällä sopimusjärjestelmään Saarioinen haluaa osallistua ilmastomuutoksen hidastamiseen ja on siksi sitoutunut energiatehokkuuden jatkuvaan parantamiseen ja tehostamistoimenpiteiden vuosittaiseen raportointiin.

Vuonna 2009 toteutettiin kolme lämmöntalteenottoa, joiden vaikutus energiankulutukseen alkaa näkyä vasta myöhemmin. Saarioinen Oy osallistui vuoden 2009 aikana hankkeeseen, jonka tarkoituksena on korvata Sahalahden tehtaan käyttämä nestekaasu ja raskas polttoöljy vähäpäästöisemmällä maakaasulla vuonna 2011.

Energian kokonaiskulutus kasvoi vuonna 2009 vuoteen 2008 verrattuna vain noin 1 300 MWh, vaikka konsernissa toteutettiin merkittäviä laajennuksia eli Sahalahden ruokatehtaan ja broilerteurastamon laajennukset ja Jyväskylässä sijaitsevan Saarioisten Lihanjalostus Oy:n laajennus. Yhteensä lisää tiloja valmistui noin 9 000 neliötä.

Materiaalitehokkuus

Elintarviketeollisuuden toiminnasta syntyvä jäte on verrattavissa kotitalouksien tuottamaan jätteeseen, ja suurin osa eli yli 90 prosenttia syntyvästä jätteestä pystytään hyödyntämään joko energiana tai materiaalina. Toimitamme hyötykäyttöön muun muassa metalli-, pahvi-, paperi- ja muovijätettä. Biojätteet hyödynnetään joko rehuna tai kompostoimalla. Vuonna 2009 uutena biojätteen käsittelyvaihtoehtona tuli mukaan toimitus biokaasulaitokseen.

Kaatopaikalle toimitettavan, hyödynnettäväksi kelpaamattoman jätteen määrää on pystytty jatkuvasti vähentämään, ja vuonna 2009 kaatopaikkajätteen kokonaismäärä väheni edelleen 100 tonnia edellisen vuoden tasosta.

Korkealuokkaisten ja turvallisten tuotteiden valmistus vaatii paljon puhdasta vettä ja tehokkaita puhdistusmenetelmiä. Vedenkulutusta pystytään vähentämään puhdistusmenetelmiä kehittämällä ja vettä kierrättämällä, vaikka elintarviketeollisuuden korkeat hygieniavaatimukset asettavatkin omat vaatimuksensa veden uudelleenkäytölle. Veden kokonaiskulutusta onnistuttiin vähentämään vuonna 2009 noin 13 000 m³ vuoden 2008 tasoon verrattuna, mutta suhteellinen vedenkulutus pysyi suunnilleen vuoden 2008 tasolla.

Jäteveden laadun osalta suhteellinen biologinen hapenkulutus (BHK⁷) pysyi suunnilleen vuoden 2008 tasolla, mutta BHK⁷:n kokonaismäärä kasvoi noin 60 tonnia. Saarioinen Oy:n tuotantolaitoksilla ei ole omia jätevedenpuhdistamoita eli syntyvän jäteveden laatuun voidaan parhaiten vaikuttaa tehokkaalla välipäykällä, rasvanerotuksella ja estämällä kiintoaineksen pääsy viemäriin. Rasvanerotusta tehostettiin Saarioisten Lihanjalostus Oy:ssä tehdyn laajennus- ja saneerausprojektin yhteydessä. Lisäksi laitoksissa oli vuonna 2009 työn alla kaksi suurempaa jäteveden käsittelyyn liittyvää yhteistyöprojektia.

ConsEnv-hanke

Saarioinen Oy osallistui vuonna 2009 julkistettuun MTT:n koordinoimaan Kotitalouksien kulutusvalintojen ympäristövaikutukset ja niistä viestiminen (ConsEnv) -hankkeeseen, jossa verrattiin koti- ja valmisruokien ympäristövaikutuksia lautasmaaliin perustuen ja ravitsemussuosituksot huomioon ottaen.

YMPÄRISTÖVASTUUN MITTARIT	2005	2006	2007	2008	2009
ENERGIA					
kokonaiskulutus (MWh)	158 000	163 000	157 000	156 000	157 000
suhteellinen kulutus (kWh/tuotekg)	1,46	1,49	1,50	1,48	1,53
VESI					
kokonaiskulutus (m ³)	917 000	909 000	845 000	790 000	778 000
suhteellinen kulutus (l/tuotekg)	8,5	8,3	8,1	7,5	7,6
JÄTEVEDEN BHK⁷					
kokonaismäärä (tn/a)	1 750	1 690	1 300	1 220	1 280
suhteellinen määrä (g/tuotekg)	14,7	15,0	12,4	11,2	11,1
KAATOPAIIKKAJÄTE					
kokonaismäärä (tn)	1 190	1 120	1 030	1 030	930
suhteellinen määrä (g/tuotekg)	10,9	10,3	9,8	9,8	9,1

TOIMINTAKERTOMUS 1.1.2009–31.12.2009

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Konsernin liikevaihto oli 340 miljoonaa euroa, missä oli laskua 0,6 prosenttia edellisestä vuodesta. Liikevaihdosta yli 98 prosenttia kertyi kotimaasta. Merkittävin asiakasryhmä oli edelleen kotimaan vähittäiskauppa, jossa tuore valmisruoka oli suurin tuoter ryhmä. Ruotsin tytäryhtiön toiminta päätettiin lopettaa.

Tilikauden merkittäviä tapahtumia olivat Viron uuden valmisruokatehtaan valmistuminen lokakuussa ja Jyväskylän teurastamon laajennus- ja saneerausinvestoinnin valmistuminen joulukuussa. Saarioisten Keskuslähettämö Oy:n toiminnanohjauksen ohjelmiston kehittäminen jatkui koko vuoden. Lokakuussa konserni osti ohjelmistoa tekevän yhtiön, Softsys Oy:n, koko osakekannan.

Konsernin tulos rahoituserien jälkeen oli 14,6 miljoonaa euroa, mikä oli miljoona euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Konsernin poikkeuksellisten suurten investointien rahoittamiseen käytettiin uutta lainarahoitusta, mutta siitä huolimatta omavaraisuusaste säilyi edelleen hyvänä. Maksuvalmius säilyi hyvänä koko tilikauden ajan.

Konsernin taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavat tunnusluvut on esitetty sivulla seitsemän olevassa taulukossa.

Investoinnit

Konsernin nettoinvestoinnit olivat 37,3 miljoonaa euroa, joka oli konsernin historian selvästi suurin vuosittainen investointisumma. Merkittävimmät kohteet olivat Jyväskylän teurastamon laajennus ja saneeraus, Sahalahden valmisruoka- ja broilertehtaiden laajennukset sekä Viron uusi valmisruokatehdas.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Konserni panosti edelleen tuotantoprosessien ja uusien tuotteiden kehittämiseen. Oman kehittämisen ohella osallistuttiin alan kehityshankkeisiin. Toiminnan tehokkuuden parantamiseksi jatkettiin edelleen prosessimaisen toimintamallin kehittämistä.

Henkilöstö

Yhtiön palveluksessa työskenteli vuonna 2009 keskimäärin 2 138 henkilöä. Määrä oli 115 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2008. Suurimpana syynä henkilöstömäärän laskuun oli määräaikaisten työntekijöiden työpanoksen tarpeen pieneneminen tuottavuuden kasvun ja tuotantomäärien vähenemisen seurauksena. Tilikauden lopussa henkilöstön määrä oli 2 039 henkilöä, missä oli 114 henkilön vähennys edelliseen vuoteen verrattuna.

Konsernissa tehtiin perinteinen ilmapiirikartoitus keväällä 2009, ja sen tulosten perusteella on jatkettu kehittämistyötä. Turvallisuus on ollut erityisen huomion kohteena ja työtapaturmien määrä vähentyi vuonna 2009. Tilikauden lopulla aloitettiin koko konsernia koskeva työntekijöiden työturvallisuuskortti-koulutus, joka jaksottuu usealle vuodelle. Johtamiskoulutusta päätettiin lisätä, ja konsernin toinen eMBA-koulutusohjelma yhteistyössä Tampereen yliopiston kanssa alkoi syksyllä 2009.

Ympäristö

Saarioisten ympäristöjärjestelmä täyttää standardin SFN-EN-ISO 14001:2004 vaatimukset. Kaikilla Saarioisten tuotantolaitoksilla on ympäristölainsäädännön edellyttämät ympäristöluvut toimintoihin.

Saarioinen Oy on liittynyt elinkeinoelämän energiatehokkuussopimusjärjestelmään, jossa energiakulutuksen tehostamista voitteeksi on asetettu yhdeksän prosenttia vuosien 2008–2016 välisenä aikana. Sopimusjärjestelmässä mukanaolo edellyttää energiatehokkuuden huomioinnista kaikissa toiminnoissa sekä muun muassa henkilökunnan koulutusta ja sisäistä viestintää. Energiankäytöstä ja siihen liittyvistä tehostamistoimista raportoidaan vuosittain energiatehokkuussopimuksen seuranta-järjestelmään.

Riskit ja riskienhallinta

Saarioinen-konsernin riskienhallinnassa riskit luokitellaan neljään tasoon: strategisiin, operatiivisiin, rahoituksellisiin ja vahinkoperusteisiin. Riskien merkittävyyden arvioinnissa on kiinnitetty huomiota riskin toteutumisen todennäköisyyteen ja vaikutuksen suuruuteen.

Strategiset riskit ovat konsernin päämäärien ja tavoitteiden saavuttamiseen liittyvää epävarmuutta. Näiden riskien hallinnasta vastaavat emoyhtiön hallitus ja toimitusjohtaja.

Operatiiviset riskit ovat liiketoimintaan ja vuosisuunnitelmien toteuttamiseen liittyviä liikeriskejä. Vastuu niiden hallinnasta on tytäryhtiöiden ja markkinoinnin johdolla. Tytäryhtiöiden johtoryhmät ovat arvioineet liikeriskejä ja niiden vaikutuksia. Merkittävimpä operatiivisia riskejä ovat eläintauteihin liittyvät uhat, merkin imagoon negatiivisesti vaikuttavat tuoteriskit, kilpailutilanteen ja asiakaskunnan voimakkaan muuttumisen mahdolliset vaikutukset sekä keskeisten tietojärjestelmien käytön estävät virheet. Saarioinen-merkin imagoa ja asemaa on vahvistettu mainoskampanjoilla ja asiakkuuksien hallinnan kehittämällä sekä muilla markkinointitoimenpiteillä. Tietohallinnon riskejä on pienennetty tietoriskikartoitusten perusteella tehdyillä parannuksilla ja tietojärjestelmähankeisiin sisältyvillä riskianalyyseilla.

Rahoitukselliset riskit liittyvät saataviin, korkoihin, valuuttoihin, hyödykehintoihin ja kassavirtaan. Sähkön hintariskiä vastaan on suojauduttu sähköjohdannaissojimuksilla, joiden toteutuksesta vastaa konsernin ostojohtaja. Muiden riskien hallinnasta vastaa rahoitusperiaatteiden mukaisesti konsernin talousjohtaja.

Vahinkoperusteiset riskit sisältävät omaisuus- ja henkilövahingot, joiden suojaksi on olemassa konsernin vakuutus käytännön mukaiset vakuutukset. Esine- ja keskeytysriskien sekä työturvallisuuksien kartoitusta ja hallintaa on jatkettu yhteistyössä vakuutusmeklarin ja vakuutusyhtiöiden kanssa.

Tulevaisuuden näkymät

Vuodelta 2010 konsernissa odotetaan liikevaihdon lievää kasvua ja tulostason säilymistä entisellään.

Investointien ennakoidaan olevan huomattavasti päättyneitä tilikautta pienemmät. Vakavaraisuuden ja rahoitusaseman odotetaan säilyvän vahvana.

Tilikauden päättymisen jälkeen Ruoka-Saarioinen Oy ja HK-Ruokatalo Oy päättivät broilerraaka-aineen ostosopimuksen. Sen jälkeen Saarioinen jatkaa oman tuotevalikoimansa mukaista broilerin teurastusta, jalostusta, myyntiä ja markkinointia.

Konsernissa aloitettiin laaja kotimaan organisaation muutoksen suunnittelu alkuvuodesta 2010. Siihen sisältyy laaja kotimaan yhtiöiden sulautumisen suunnitelma.

KONSERNITULOSLASKELMA

(Luvut 1000 euroa)	liite	1.1.–31.12.2009	1.1.–31.12.2008
LIKEVAIHTO	2.1	340 045	342 202
Valmisvarastojen muutos (lisäys+/vähennys-)		-1 844	4 342
Liiketoiminnan muut tuotot		2 109	2 467
Materiaalit ja palvelut	2.2	-145 281	-153 975
Henkilöstökulut	2.3	-84 003	-86 467
Poistot ja arvonalentumiset	2.4	-15 679	-14 229
Liiketoiminnan muut kulut	2.5	-79 898	-78 107
LIKEVOITTO		15 449	16 233
Rahoitustuotot ja -kulut	2.6	-898	-647
VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		14 551	15 586
Satunnaiset erät	2.7	-1 600	-500
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		12 951	15 086
Tuloverot	2.9	-4 053	-4 113
Vähemmistön osuus		-6	-6
TILIKAUDEN VOITTO		8 892	10 967

KONSERNITASE

(Luvut 1000 euroa)

VASTAAVAA	liite	31.12.2009	31.12.2008
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	3.1	2 767	2 201
Konserniliikearvo	3.1	71	145
Aineelliset hyödykkeet	3.2	147 914	126 750
Sijoitukset	3.3		
Osuudet osakkuusyhtiöissä		409	409
Muut sijoitukset		731	706
Muut saamiset		1 180	1 282
Sijoitukset yhteensä		2 320	2 397
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		153 072	131 493
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Pitkäaikaiset saamiset	3.4	122	415
Vaihto-omaisuus	3.5	23 076	27 883
Lyhytaikaiset saamiset	3.6	47 856	49 020
Rahat ja pankkisaamiset		10 791	7 890
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		81 845	85 208
VASTAAVAA YHTEENSÄ		234 917	216 701
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	3.7	8 961	8 961
Käyttöraho		108 967	102 495
Tilikauden voitto		8 892	10 967
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		126 820	122 423
VÄHEMMISTÖOSUUS		1 298	1 292
VIERAS PÄÄOMA			
Laskennallinen verovelka	3.8	10 593	9 172
Pitkäaikainen vieras pääoma	3.9	51 423	38 114
Lyhytaikainen vieras pääoma	3.10	44 783	45 700
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		106 799	92 986
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		234 917	216 701

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

(Luvut 1000 euroa)

	2009	2008
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	14 551	15 586
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	15 562	14 204
Rahoitustuotot ja -kulut	898	647
Muut oikaisut	114	16
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	31 125	30 453
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaiset korottomat liikesaamiset (lisäys-/vähennys+)	1 178	-4 930
Vaihto-omaisuus (lisäys-/vähennys+)	4 807	-5 771
Lyhytaikaiset korottomat velat (lisäys+/vähennys-)	-2 511	1 854
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	34 599	21 606
Maksetut korot ja maksut	-1 588	-1 441
Saadut korot liiketoiminnasta	663	643
Maksetut välittömät verot	-2 471	-7 360
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	31 203	13 448
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-37 335	-27 407
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	3	9
Investoinnit muihin sijoituksiin	-25	-4
Lainasaamisten takaisinmaksut	104	45
Saadut korot investoinneista	62	62
Saadut osingot investoinneista	8	8
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-37 183	-27 287
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Konsernirahoitus (lisäys+/vähennys-)	-575	1 617
Pitkäaikaisten lainojen nostot	14 272	16 100
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-259	-7 946
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-4 529	-4 529
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	8 909	5 242
Muuntoerot	-28	3
Rahavarojen muutos	2 901	-8 594
Rahavarat tilikauden alussa	7 890	16 484
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	10 791	7 890

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

(Luvut 1000 euroa)	liite	1.1.–31.12.2009	1.1.–31.12.2008
LIKEVAIHTO	2.1	50 078	49 802
Liiketoiminnan muut tuotot		1 361	1 830
Materiaalit ja palvelut	2.2	-558	-560
Henkilöstökulut	2.3	-8 912	-8 914
Poistot ja arvonalentumiset	2.4	-587	-535
Liiketoiminnan muut kulut	2.5	-41 321	-41 270
LIKEVOITTO		61	353
Rahoitustuotot ja -kulut	2.6	2 434	1 349
VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		2 495	1 702
Satunnaiset erät	2.7	5 768	10 740
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		8 263	12 442
Tilinpäätössiirrot	2.8	119	230
Tuloverot	2.9	-2 136	-3 398
TILIKAUDEN VOITTO		6 246	9 274

EMOYHTIÖN TASE

(Luvut 1000 euroa)

VASTAAVAA	liite	31.12.2009	31.12.2008
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	3.1	1 297	750
Aineelliset hyödykkeet	3.2	7 209	6 613
Sijoitukset	3.3		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		42 177	42 177
Osuudet osakkuusyrietyksissä		384	384
Muut sijoitukset		238	213
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		75 902	64 189
Muut saamiset		1 167	1 244
Sijoitukset yhteensä		119 868	108 207
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		128 374	115 570
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Pitkäaikaiset saamiset	3.4	122	415
Lyhytaikaiset saamiset	3.6	43 643	44 558
Rahat ja pankkisaamiset		9 660	6 820
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		53 425	51 793
VASTAAVAA YHTEENSÄ		181 799	167 363
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	3.7	8 961	8 961
Käyttörahaso		55 307	50 561
Tilikauden voitto		6 246	9 274
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		70 514	68 796
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	3.8	6 940	7 060
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma	3.9	50 549	38 033
Lyhytaikainen vieras pääoma	3.10	53 796	53 474
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		104 345	91 507
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		181 799	167 363

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

(Luvut 1000 euroa)

	2009	2008
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	2 495	1 702
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	587	535
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 434	-1 349
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	648	888
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaiset korottomat liikesaamiset (lisäys-/vähennys+)	1 220	-5 708
Lyhytaikaiset korottomat velat (lisäys-/vähennys-)	-1 430	4 739
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	438	-81
Maksetut korot ja maksut	-1 633	-1 394
Saadut korot liiketoiminnasta	4 022	2 716
Maksetut välittömät verot	-2 274	-6 427
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	553	-5 186
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-1 730	-1 354
Investoinnit muihin sijoituksiin	-25	-228
Lainasaamisten takaisinmaksut	64	15
Saadut korot investoinneista	59	60
Saadut osingot investoinneista	4	6
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 628	-1 501
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Konsernirahoitus (lisäys-/vähennys-)	-4 919	-12 408
Pitkäaikaisten lainojen nostot	13 622	16 150
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-259	-1 449
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-4 529	-4 529
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	3 915	-2 236
Muuntoerot	0	-1
Rahavarojen muutos	2 840	-8 924
Rahavarat tilikauden alussa	6 820	15 744
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	9 660	6 820

1. TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Yleistä

Saarioinen Oy:n emoyhtiö on Artekno Oy, jonka kotipaikka on Tampere ja joka on laatinut oman konsernitilinpäätöksensä. Sitä säilytetään osoitteessa Järvensivuntie 1, 33100 Tampere.

Konsernitilinpäätös

Konsernin tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahoituslaskelmaan sisältyvät emoyhtiön Saarioinen Oy:n lisäksi Ruoka-Saarioinen Oy, Liha-Saarioinen Oy, Saarioisten Säilyke Oy, Saarioisten Lihanjalostus Oy, Aarsaar Oy, Saarioisten Keskuslähettämö Oy, Kiinteistö Oy Jyväskylän Suluntie 1, Kiinteistö Oy Sahalahden Isoniementie 76, Softsys Oy sekä Saarioinen Eesti OÜ ja AS Meleco Tallinnassa Virossa ja Finnsaar AB Tukholmassa Ruotsissa. Konsernitilinpäätöksessä on jätetty konserniin kuuluvista yhtiöistä pois Herkku-Broiler Oy ja Saarioisten Jyväbroiler Oy, koska ne eivät ole toimineet tilikauden aikana sekä Asunto Oy Masonpelto, koska sen toiminta on ollut vähäistä tilikauden aikana eikä se ole harjoittanut liiketoimintaa. Näillä toimenpiteillä ei ole olennaista vaikutusta konsernin tulokseen eikä vapaaseen omaan pääomaan.

Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on vähäinen, minkä vuoksi osuutta ei ole tuloslaskelmassa esitetty eikä taseessa siten ole tehty eliminoituja.

Konserniyhtiöiden keskinäisen osakeomistuksen eliminoinnissa on käytetty hankintamenomenetelmää.

Konsernitaseessa on eliminoitu keskinäiset saamiset ja velat. Konsernituloslaskelmassa on puolestaan eliminoitu yhtiöiden väliset myynnit, sisäiset hyvitykset ja veloitukset, sisäinen kate sekä voitonjako.

Konsernitilinpäätöksessä tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus merkitään konsernitaseeseen jaettuuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutos konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

Poistoperiaatteet

Käyttöomaisuus on aktivoitu välittömään hankintamenuun. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina käyttöomaisuusesineiden arvioidun taloudellisen pitoajan perusteella. Käyttöomaisuuden myyntitappiot on kirjattu suunnitelman mukaisten poistojen lisäyksenä ja myyntivoitot on kirjattu liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Konsernissa käytetyt poistoajat

Rakennukset ja rakennelmat	10–40 vuotta
Koneet ja kalusto	5–15 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	3–10 vuotta

Arvonkorotusperiaatteet

Tytäryhtiöosakkeiden arvonkorotukset perustuvat osakkeiden hankintamenon ylittäviin substanssiarvoihin.

Maa-alueiden arvonkorotukset perustuvat yhtiöissä laadittuihin arvioihin. Arvonmääritysmenetelmänä on käytetty neliöhintamenetelmää.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO-periaatetta noudattaen välittömään hankintahintaan, kuitenkin enintään todennäköiseen luovutushintaan.

Valuuttamääraisten erien käsittely

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä olennaiset avoimena olevat ulkomaanrahan määräiset erät on arvostettu Euroopan keskuspankin noteeraamiin tilinpäätöspäivän keskikurssiin. Kurssierot on kirjattu tuloslaskelmaan.

Eläkekulujen käsittely

Eläkkeet hoidetaan eläkevakuutuksilla. Tilikauden eläkekulut on kirjattu kokonaisuudessaan kuluksi tuloslaskelmaan.

Tutkimus- ja tuotekehityskulut

Tutkimus- ja tuotekehityskulut on kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan. Niiden määrä on alle yksi prosentti liikevaihdosta.

Johdannaissopimukset

Riskienhallinnan periaatteiden mukaisesti konsernissa voidaan käyttää valuuttojen, korkojen ja hyödykkeiden hintariskeiltä suojautumiseen johdannaisia. Johdannaiset arvostetaan tilinpäätöksessä hankintamenuun tai sitä alempana käypään arvoon. Konserni suojaa tulevia sähköstöjä sähköjohdannaisilla ja soveltaa sähköjohdannaisiin suojauslaskentaa. Suojauslaskentaa sovellettaessa realisoitumattomia voittoja tai tappioita ei kirjata tuloslaskelmaan eikä omaan pääomaan. Mahdollisessa ylisuojautumistilanteessa realisoitumattomat tappiot kirjataan kuitenkin tuloslaskelmaan.

Tilinpäätöshetkellä avoinna olevista johdannaisista on ilmoitettu liitetiedoissa kohde-etuuden arvojen lisäksi käyvät arvot, jotka kertovat tulosvaikutuksen, joka olisi syntynyt johdannaisten sulkemisesta tilinpäätöshetkellä.

2. TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

(Luvut 1000 euroa)

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2009	2008	2009	2008
2.1 LIIKEVAIHTO				
Liikevaihto markkina-alueittain				
Kotimaa				
Myynti konserniyhtiöille			50 010	49 747
Muu myynti	334 060	333 622	69	56
Kotimaa yhteensä	334 060	333 622	50 079	49 802
Vienti ja ulkomaat	5 985	8 580	0	0
Liikevaihto yhteensä	340 045	342 202	50 079	49 802
2.2 MATERIAALIT JA PALVELUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-134 428	-149 723	0	0
Varaston muutos +/-	-2 963	1 427	0	0
Yhteensä	-137 391	-148 296	0	0
Ulkopuolisilta ostetut palvelut	-7 890	-5 679	-558	-560
Yhteensä	-145 281	-153 975	-558	-560
2.3 HENKILÖSTÖKULUT				
Toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet	-923	-1 023	-369	-392
Muut palkat ja palkkiot	-67 010	-68 183	-6 818	-6 704
Eläkekulut	-12 061	-11 978	-1 401	-1 425
Muut henkilösivukulut	-4 009	-5 283	-323	-394
Yhteensä	-84 003	-86 467	-8 912	-8 914
Henkilöstön määrä keskimäärin	2 138	2 253	160	159
- toimihenkilöt	435	422	160	159
- työntekijät	1 703	1 831	0	0
Lähipiirivastuut				
Konsernin johdon eläkeiäksi on sovittu 60 vuotta. Osakkeenomistajille tai johdolle ei ole myönnetty lainoja.				
2.4 POISTOT JA ARVONALENNUKSET				
Poistot ja arvonalennukset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä				
josta konserniaktiivan poisto	-15 679	-14 229	-587	-535
	-80	-74		
2.5 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-79 898	-78 107	-41 321	-41 271
josta tilintarkastajan palkkiot				
- tilintarkastuspalkkiot	-41	-45	-14	-19
- veroneuvonta	-12	-6	-12	-6
- muut palkkiot	-1	0	-1	0

2.6 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2009	2008	2009	2008
Osinkotuotot				
Muilta	8	9	4	6
Korkotuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	0	0	3 531	2 267
Korkotuotot lainasaamisista	63	63	60	61
Tuotot pitkäaikaisista sijoituksista yht.	71	72	3 594	2 334
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Muilta	638	699	492	449
Rahoitustuotot yhteensä	709	771	4 086	2 783
Korko- ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille	0	0	-71	-67
Muille	-1 607	-1 418	-1 581	-1 367
Rahoituskulut yhteensä	-1 607	-1 418	-1 653	-1 434
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-898	-647	2 434	1 349
2.7 SATUNNAISET ERÄT				
Satunnaiset tuotot				
Saadut konserniavustukset	0	0	19 500	16 200
Satunnaiset kulut				
Annetut konserniavustukset	-1 600	-500	-13 732	-5 459
Satunnaiset erät yhteensä	-1 600	-500	5 768	10 741
2.8 TILINPÄÄTÖSSIIRROT				
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa				
tehtyjen poistojen erotus			120	231
Yhteensä			120	231
2.9 TULOVEROT				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-2 632	-4 024	-2 136	-3 398
Laskennallisen verovelan muutokset	-1 421	-89	0	0
Yhteensä	-4 053	-4 113	-2 136	-3 398

3. TASEEN LIITETIEDOT

(Luvut 1000 euroa)

3.1 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2009	2008	2009	2008
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	218	218	172	172
Lisäykset	74	0	0	0
Hankintameno 31.12.	292	218	172	172
Kertyneet poistot 1.1.	-212	-210	-168	-168
Tilikauden poistot	-2	-2	0	0
Kertyneet poistot 31.12.	-214	-212	-168	-168
Kirjanpitoarvo 31.12.	78	6	3	3
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1.	12 736	10 961	4 064	3 528
Lisäykset	959	1 854	779	539
Vähennykset	0	-79	0	-3
Hankintameno 31.12.	13 695	12 736	4 843	4 064
Kertyneet poistot 1.1.	-10 541	-10 263	-3 317	-3 104
Vähennysten ja siirtojen poistot	0	79	0	3
Tilikauden poistot	-465	-357	-232	-216
Kertyneet poistot 31.12.	-11 006	-10 541	-3 549	-3 317
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 689	2 195	1 294	747
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	2 767	2 201	1 297	750

3.1 KONSERNILIIEKEARVO

Hankintameno 1.1.	1 621	1 621
Lisäykset	6	0
Hankintameno 31.12.	1 627	1 621
Kertyneet poistot 1.1.	-1 476	-1 402
Tilikauden poistot	-80	-74
Kertyneet poistot 31.12.	-1 556	-1 476
Kirjanpitoarvo 31.12.	71	145

(Luvut 1000 euroa)

3.2 AINEELLISET HYÖDYKKEET	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2009	2008	2009	2008
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno 1.1.	3 301	3 301	759	759
Lisäykset	103	0	0	0
Hankintameno 31.12.	3 404	3 301	759	759
Arvonkorotukset 1.1.	1 110	1 110	1 110	1 110
Arvonkorotukset 31.12.	1 110	1 110	1 110	1 110
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 514	4 411	1 869	1 869
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	116 422	113 101	9 442	9 228
Lisäykset	23 133	3 321	92	214
Vähennykset	-12	0	-11	0
Hankintameno 31.12.	139 543	116 422	9 523	9 442
Kertyneet poistot 1.1.	-53 197	-49 097	-5 590	-5 341
Vähennysten ja siirtojen poistot	12	0	11	0
Tilikauden poistot	-4 409	-4 100	-254	-249
Kertyneet poistot 31.12.	-57 594	-53 197	-5 832	-5 590
Kirjanpitoarvo 31.12.	81 949	63 225	3 690	3 852
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	141 825	132 267	1 804	1 748
Lisäykset	19 890	12 255	274	86
Vähennykset	-2 774	-2 697	-56	-30
Hankintameno 31.12.	158 941	141 825	2 022	1 804
Kertyneet poistot 1.1.	-95 340	-88 359	-1 612	-1 571
Vähennysten ja siirtojen poistot	2 600	2 670	56	29
Tilikauden poistot	-10 575	-9 651	-101	-70
Kertyneet poistot 31.12.	-103 315	-95 340	-1 657	-1 612
Kirjanpitoarvo 31.12.	55 626	46 485	365	192
Tuotantokoneiden tasearvo 31.12.	47 311	42 753		
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	185	178		
Lisäykset	420	7		
Hankintameno 31.12.	605	185		
Kertyneet poistot 1.1.	-146	-125		
Tilikauden poistot	-30	-21		
Kertyneet poistot 31.12.	-176	-146		
Kirjanpitoarvo 31.12.	429	39		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1.	12 590	2 617	700	184
Lisäykset	5 029	11 639	917	700
Vähennykset	-12 223	-1 666	-333	-184
Hankintameno 31.12.	5 396	12 590	1 284	700
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 396	12 590	1 284	700
AINEELLISET HYÖDYKKEET YHTEENSÄ	147 914	126 750	7 209	6 613

(Luvut 1000 euroa)

3.3 SIIJOITUKSET	OSAKKEET		SAAMISET		SIIJOITUKSET YHTEENSÄ
	OMISTUS- YHTEYS- YRITYKSET	MUUT	MUUT		
KONSERNI					
Hankintameno 1.1.	409	706	1 282		2 397
Lisäykset	0	25	0		25
Vähennykset	0	0	-102		-102
Hankintameno 31.12.	409	731	1 180		2 320
Kirjanpitoarvo 31.12.	409	731	1 180		2 320

SIIJOITUKSET	OSAKKEET		SAAMISET		SIIJOITUKSET YHTEENSÄ	
	KONSERNI- YRITYKSET	OMISTUS- YHTEYS- YRITYKSET	MUUT	KONSERNI- YRITYKSET		MUUT
EMOYHTIÖ						
Hankintameno 1.1.	34 777	384	212	64 189	1 244	100 807
Lisäykset	0	0	26	11 713	0	11 738
Vähennykset	0	0	0	0	-77	-77
Hankintameno 31.12.	34 777	384	238	75 901	1 167	112 468
Arvonkorotukset 1.1.	7 400					7 400
Arvonkorotukset 31.12.	7 400					7 400
Kirjanpitoarvo 31.12.	42 177	384	238	75 901	1 167	119 868

KONSERNIYRITYKSET		KONSERNI OMISTUSOSUUS %	EMOYHTIÖ OMISTUSOSUUS %
Finnsaar Ab	Tukholma, Ruotsi	100,0	100,0
Ruoka-Saarioinen Oy	Tampere	100,0	100,0
Saarioinen Eesti OÜ	Rapla vald, Viro	100,0	100,0
Saarioisten Jyväbroiler Oy	Tampere	100,0	100,0
Saarioisten Keskuslähettämö Oy	Tampere	100,0	100,0
Saarioisten Säilyke Oy	Tampere	100,0	100,0
Kiinteistö Oy Sahalahden Isoniementie 76	Kangasala	100,0	100,0
Liha-Saarioinen Oy	Tampere	100,0	69,3
Saarioisten Lihanjalostus Oy	Tampere	100,0	69,3
Kiinteistö Oy Jyväskylän Suluntie 1	Jyväskylä	100,0	69,3
AS Meleco	Tallinna, Viro	100,0	0
Softsys Oy	Helsinki	100,0	0
Herkku-Broiler Oy	Kangasala	96,0	96,0
Arsaar Oy	Tampere	65,0	65,0
As. Oy Masonpelto	Kangasala	56,8	0

OSAKKUUSYRITYKSET		KONSERNI OMISTUSOSUUS %	EMOYHTIÖ OMISTUSOSUUS %
Tuoretie Oy	Vantaa	33,3	33,3
Findest Protein Oy	Kaustinen	16,6	16,6
Satalab Oy	Huittinen	24,8	0

(Luvut 1000 euroa)

3.4 PITKÄAIKAISET SAAMISET	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2009	2008	2009	2008
Myyntisaamiset	122	415	122	415
Yhteensä	122	415	122	415

3.5 VAIHTO-OMAIUUUS

Aineet ja tarvikkeet	13 524	16 454	0	0
Valmiit tuotteet/tavarat	9 552	11 429	0	0
Yhteensä	23 076	27 883	0	0

3.6 LYHYTAIKAISET SAAMISET

Myyntisaamiset	44 648	45 581	42 886	43 466
Lainasaamiset	96	97	62	50
Muut saamiset	598	743	34	149
Siirtosaamiset	2 474	2 574	529	760
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Myyntisaamiset	40	25	133	133
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	47 856	49 020	43 643	44 558

3.7 OMA PÄÄOMA

Osakepääoma 1.1.	8 961	8 961	8 961	8 961
Osakepääoma 31.12.	8 961	8 961	8 961	8 961
Käyttörahasa 1.1.	102 495	89 793	50 561	38 378
Edellisen tilikauden voitto	10 967	17 410	9 274	16 712
Osingonjako	-4 529	-4 529	-4 529	-4 529
Muuntoerot	34	-179	0	0
Käyttörahasa 31.12.	108 967	102 495	55 307	50 561
Tilikauden voitto	8 892	10 967	6 246	9 274
Oma pääoma yhteensä	126 820	122 423	70 514	68 797

3.8 TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Kertynyt poistoero			6 940	7 060
LASKENNALLINEN VEROVELKA				
Tilinpäätössiirroista	10 593	9 172		

3.9 PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

Lainat rahoituslaitoksilta	10 834	4 055	10 834	3 973
Eläkelainat	11 518	8 571	11 518	8 571
Lainat saman konsernin yrityksiltä	14 634	13 609	14 634	13 609
Muut pitkäaikaiset lainat	13 517	11 757	13 517	11 757
Siirtovelat	920	122	45	122
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	51 423	38 114	50 548	38 033
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua:				
Lainat rahoituslaitoksilta	3 782	491	3 782	491
Lainat eläkelaitoksilta	2 143	3 571	2 143	3 571
Lainat saman konsernin yrityksiltä	14 634	13 609	14 634	13 609

(Luvut 1000 euroa)

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2009	2008	2009	2008
3.10 LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Lainat rahoituslaitoksilta	2 209	846	2 209	780
Eläkelainat	2 053	1 429	2 054	1 429
Saadut ennakot	28	27	0	0
Ostovelat	20 307	20 061	5 348	5 124
Muut velat	2 987	5 693	512	986
Siirtovelat	16 518	17 056	2 134	2 438
Velat saman konsernin yrityksille				
Ostovelat	681	588	41 540	42 717
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	44 783	45 700	53 796	53 474
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät:				
- henkilöstökulujaksotukset	15 238	15 916	1 424	1 598
- muut	1 280	1 140	710	840
Korottomat velat				
Lyhytaikainen	40 521	43 425	49 533	51 265

4. MUUT LIITETIEDOT

ANNETUT VAKUUDET, VASTUUSITOUKSET JA MUUT VASTUUT

(Luvut 1000 euroa)

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2009	2008	2009	2008
VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI				
4.1 ANNETTU KIINNITYKSIÄ TAI MUITA VAKUUKSIA				
Rahalaitoslainat	26 614	14 901	26 614	14 753
TASEeseen sisällymättömät				
4.2 VASTUUSITOUKSET JA VASTUUT				
Takaukset				
Konserniyritysten puolesta	0	0	11 560	11 312
Muut	152	163	102	113
Yhteensä	152	163	11 662	11 425
Leasing- ja vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	3 216	3 275	763	998
Myöhemmin maksettavat	10 159	12 084	499	1 381
Yhteensä	13 375	15 359	1 262	2 378
YLEISVAKUUTENA ANNETUT KIINNITYKSET				
4.3 JA MUUT VAKUUDET				
Annetut kiinteistökiinnitykset	24 709	17 682	1 596	1 596
Annetut muut vakuudet	10 800	11 161	10 800	11 161
Yhteensä	35 509	28 843	12 396	12 757
4.4 JOHDANNAISSOPIMUKSET				
HYÖDYKEJOHDANNAISET				
Sähköjohdannaiset				
Kohde-etuuden nimellisarvo	5 728	7 717	5 728	7 717
Sopimusten käypä arvo	-784	-1 703	-784	-1 703
KORKOJOHDANNAISET				
Koronvaihtosopimukset				
Kohde-etuuden nimellisarvo	25 000	0	25 000	0
Sopimusten käypä arvo	-47	0	-47	0

VOITONJAKOEHDOTUS

Saarioinen Oy:n vapaa oma pääoma 31.12.2009 on:

Käyttöraho	55 306 745,21 euroa
Tilikauden voitto	6 246 306,19 euroa
Yhteensä	61 553 051,40 euroa

Tästä jakokelpoisia varoja on 61 553 051,40 euroa.

Hallitus ehdottaa, että osinkoa jaetaan osakkeelta 8,50 euroa eli yhteensä 4 528 800,00 euroa ja että loppu kirjataan käyttörahoon.

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Tampereella 26. päivänä maaliskuuta 2010

Juhani Avotie
hallituksen
puheenjohtaja

Ilkka Mäkelä
hallituksen jäsen,
toimitusjohtaja

Kaisu Avotie
hallituksen jäsen

Heikki Hytönen
hallituksen jäsen

Kari Tupeli
hallituksen jäsen

TILINTARKASTAJAN TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Tampereella 14. päivänä huhtikuuta 2010

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Hannu Pellinen
KHT

Janne Rajalahti
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Saarioinen Oy:n yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet Saarioinen Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2009. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitalinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyyksiä ja että emoyhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet osakeyhtiölain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita ja johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsitksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot sekä konsernin että emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Tampereella 14. päivänä huhtikuuta 2010

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Hannu Pellinen
KHT

Janne Rajalahti
KHT

YHTEYSTIEDOT

SAARIOINEN OY

Pääkonttori

Järvensivuntie 1, PL 108
33101 Tampere
puh. (03) 244 7111
faksi (03) 244 7261
email etunimi.sukunimi@saarioinen.fi
www.saarioinen.fi

Etelä-Suomen myyntikonttori

Mestarintie 17
01730 Vantaa
puh. (03) 244 7111
faksi (03) 244 8422

LIHA-SAARIOINEN OY

Tikinmaankatu 21, PL 122
37601 Valkeakoski
puh. (03) 244 7111
faksi (03) 244 7777

SAARIOISTEN LIHANJALOSTUS OY

Suluntie 1, PL 2
40351 Jyväskylä
puh. (014) 333 7211
faksi (014) 333 7166

RUOKA-SAARIOINEN OY

Isoniementie 76
36420 Sahalahti
puh. (03) 244 7111
faksi (03) 244 7960

SAARIOISTEN SÄILYKE OY

Teollisuustie 4
32700 Huittinen
puh. (03) 244 7111
faksi (03) 244 8225

SAARIOISTEN KESKUSLÄHETTÄMÖ OY

Tikinmaankatu 23, PL 45
37601 Valkeakoski
puh. (03) 244 7111
faksi (03) 244 8840

SAARIOINEN EESTI OÜ

Rebastemäe tee 1
Kalevi küla
Rapla vald
Eesti
puh. +372 4841 040
faksi +372 4841 050
www.mamma.ee

Saarioisten Lihanjalostus Oy
● Jyväskylä

Saarioinen Oy
Tampere ●

Ruoka-Saarioinen Oy
● Kangasala

● **Saarioisten Säilytke Oy**
Huittinen

● **Liha-Saarioinen Oy**
Saarioisten Keskuslähettämö Oy
Valkeakoski

Saarioinen Oy
Vantaa ●

● **Saarioinen Eesti OÜ**
Rapla

WWW.SAARIOINEN.FI

